

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет транспорту, менеджменту і логістики
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФТМЛ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з навчальної роботи

_____ Т.Л. Мостенська

_____ А. Полухін

«___» _____ 2021 р.

«___» _____ 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Авіаційна політика»

Освітньо-професійна програма: Менеджмент авіакомпаній та аеропортів

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
 Спеціальність: 07 Менеджмент

Форма навчання	Се-местр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лек-ції	Практ. заняття	Лабора-торні	Самос-тійна робота	ДЗ / РГР /К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна:	4	120/4	34	17	-	69	-	-	диф. залік 4 с.
Заочна	4, 5	120/4	8	4	-	108	1 к. - 5с.	-	диф. залік 5 с.

Індекс: НБ-7-073-5/21-3.4.

Індекс: НБ-7-073-5 з/21-3.4.

Робочу програму навчальної дисципліни «Авіаційна політика» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Менеджмент авіакомпаній та аеропортів» № НБ-7-073-5/21, №РБ-7-073-5/21, №НБ-7-073-5 з/21, №РБ-7-073-5 з/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:

доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств, доцент _____ О.Овсак

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 073 «Менеджмент» (освітньо-професійної програми «Менеджмент авіакомпаній та аеропортів») – кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № ___ від «__» _____ 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми
«Менеджмент авіакомпаній та аеропортів» _____ О.М. Кириленко

Завідувач кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ О.М. Кириленко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № ___ від «__» _____ 2021 р.

Голова НМРР _____ І.В. Шевченко

ЗМІСТ

сторінка

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план.....	8
2.4. Домашнє завдання та завдання на домашню (контрольну) роботу (ЗФН)	9
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН).....	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	9
3.1. Методи навчання.....	9
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	9
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті.....	10
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	11

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіаційна політика»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2021
		стор. 4 з 12	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Авіаційна політика» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форми навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Авіаційна політика» є теоретичною та прикладною основою сукупності знань та вмінь, що формують управлінський профіль фахівця в області менеджменту авіакомпаній та аеропортів.

Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх менеджерів авіакомпаній та аеропортів мислення та системи спеціальних знань щодо механізму формування авіаційної політики країни, яка визначає широке коло питань діяльності авіакомпаній та аеропортів, таких як управління повітряним простором, безпека, інфраструктура, інвестиції, комерціалізація, сприяння розвитку повітряних маршрутів.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з основами формування авіаційної політики країни;
- з'ясування детермінантів регулювання діяльності у галузі повітряного транспорту;
- ознайомлення зі складовими державного регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України;
  - ознайомлення з організаційно-правовими засадами використання повітряного простору України;
  - з'ясування організаційно-правових засади здійснення міжнародних повітряних перевезень;
  - ознайомлення з політикою ІКАО відносно аеропортових зборів та зборів за аеронавігаційне обслуговування;
- вивчення світового досвіду використання підходів та моделей розвитку авіаційної інфраструктури;
- ознайомлення з авіаційною транспортною стратегією України на період до 2030 року.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має досягти таких **результатів навчання**:

- демонструвати знання основних положень політики ІКАО відносно аеропортових зборів та зборів за аеронавігаційне обслуговування;
- розрізняти детермінанти регулювання діяльності у галузі повітряного транспорту;
- знати та використовувати в практичній діяльності організаційно-правові засади здійснення міжнародних повітряних перевезень;
  - знати та використовувати в практичній діяльності складові державного регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України;
- розуміти наслідки та обмеження щодо використання моделей розвитку авіаційної інфраструктури;
- знати та розуміти положення Авіаційної транспортної стратегії України на період до 2030 року та розуміти особливості використання інструментарію її реалізації;
- знати особливості фінансово-економічних складових реалізації авіаційної політики;
- розуміти підходи до оцінювання результативності авіаційної політики країни.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні компетентності:

- визначення функціональних сфер діяльності авіакомпаній, аеропортів та їх взаємодії;
- здатність визначати та описувати характеристики організації;
- здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- здатність визначати перспективи розвитку організації;
- вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними;
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
- здатність розв'язувати широке коло проблем і задач в сфері управління авіапідприємствами шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і практичних методів.
- здатність здійснювати пошук з різних інформаційних джерел, використовувати цю інформацію для прийняття рішень і розробляти їх альтернативні варіанти на основі використання інформаційних систем та комп'ютерних технологій.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Авіаційна політика» є базою для вивчення таких дисциплін як: «Транспортна політика ЄС», «Управління бізнес-процесами авіапідприємств», «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля №1 «Авіаційна політика», який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Модуль № 1 «Авіаційна політика»

Інтегровані вимоги модуля № 1: демонструвати знання основних положень політики ІКАО відносно аеропортових зборів та зборів за аеронавігаційне обслуговування; розрізняти детермінанти регулювання діяльності у галузі повітряного транспорту; знати та використовувати в практичній діяльності організаційно-правові засади здійснення міжнародних повітряних перевезень; знати та використовувати в практичній діяльності складові державного регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України; розуміти наслідки та обмеження щодо використання моделей розвитку авіаційної інфраструктури; знати та розуміти положення Авіаційної транспортної стратегії України на період до 2030 року та розуміти особливості використання інструментарію її реалізації; знати особливості фінансово-економічних складових реалізації авіаційної політики; розуміти підходи до оцінювання результативності авіаційної політики країни.

Модуль 1. «Авіаційна політика»

Тема 1. Теоретичні передумови формування авіаційної політики країни.

Конкурентний та неконкурентний сектори авіаційного ринку. Учасники авіатранспортного ринку країни, що формують галузеву конкурентну середу. Учасники конкурентного сектору авіатранспортного ринку. Категорії споживачів авіатранспортних

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіаційна політика»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2021
		стор. 6 з 12	

послуг. Учасники неконкурентного сектору авіатранспортного ринку. Регулятори конкурентного сектору авіатранспортного ринку та моделі управління.

Тема 2. Інституційні детермінанти діяльності та розвитку авіатранспортних підприємств.

Діяльність інституцій глобального, міжнародного, регіонального та національного рівнів, які формують, визначають вимоги та стандарти щодо регулювання діяльності підприємств повітряного транспорту. Організація об'єднаних націй, Світова організація торгівлі, Міжнародний валютний фонд, Міжнародна організація зі стандартизації, організація економічного співробітництва та розвитку, Європейська організація з безпеки аеронавігації (EUROCONTROL), Європейська конференція цивільної авіації (ECAC), Європейська асоціація аеропортів (ACI Європа). Міжнародні організації та угоди щодо регулювання діяльності в галузі авіації. Міжнародна організація цивільної авіації (ICAO), Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA), Міжнародне суспільство авіаційного електрозв'язку (SITA), Міжнародна асоціація перевізників (IACA), Інститут повітряного транспорту (ІТА), Міжнародна рада аеропортів (ACI), діюча група авіаційного транспорту (АТАГ). Вплив уряду на правове та економічне регулювання авіаційної галузі.

Тема 3. Міжнародна організація цивільної авіації (ICAO).

Створення Міжнародної організації цивільної авіації. Цілі та завдання ICAO. Положення конвенції про міжнародну цивільну авіацію. Підрозділи ICAO. Розробка проектів нових документів з міжнародного повітряного права. Розробка, вдосконалення та впровадження стандартів і рекомендацій, які застосовуються у міжнародній цивільній авіації. Дослідження міжнародних пасажирських і вантажних перевезень і вироблення рекомендацій з питань ставок і зборів за користування аеропортами та аеронавігаційними засобами, а також порядку встановлення тарифів, що застосовуються на міжнародних лініях. Розробка питань спрощення формальностей при міжнародних повітряних перевезеннях. Надання технічної допомоги країнам, що розвиваються у створенні власних систем внутрішніх і міжнародних повітряних перевезень.

Тема 4. Політика ICAO відносно аеропортових зборів та зборів за аеронавігаційне обслуговування.

Організаційно-управлінські питання застосування регулювання. Економічний нагляд. Економічні показники та вимоги до звітності. Планування у сфері аеропортового та аеронавігаційного обслуговування. Вартісна основа аеропортових зборів. Системи нарахування аеропортових зборів. Збори за обслуговування пасажирів. Збори на забезпечення авіаційної безпеки. Політика ICAO відносно зборів за аеронавігаційне обслуговування.

Тема 5. Міжнародна асоціація повітряного транспорту.

Місія та задачі Міжнародної асоціації повітряного транспорту (IATA). Авіаційна та екологічна політика. Роль IATA у забезпеченні комерційної експлуатації авіаліній. Діяльність IATA щодо тарифної політики авіакомпаній. Слоти в аеропортах світу. Освітні курси та тренінги IATA. Гарантії та взаєморозрахунки між членами IATA.

Тема 6. Державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України

Предмет, суб'єкти та об'єкти державне регулювання у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору України. Напрямки державного регулювання діяльності в галузі цивільної авіації. Напрямки державного регулювання використання повітряного простору України.

Поняття та складові організації використання повітряного простору України. Державні пріоритети у використанні повітряного простору України. Структура повітряного простору України. Класифікація повітряного простору України. Обслуговування повітряного руху та управління повітряним рухом. Організація використання міжнародного повітряного простору України. Дозвільний порядок використання повітряного простору України. Заборони та обмеження використання повітряного простору України.

Нормативно-правове регулювання у сфері цивільної авіації України. Загальні умови ліцензування авіаційних перевізників. Забезпечення авіаційного перевізника. Умови виконання повітряних перевезень українським авіаперевізником.. Умови здійснення повітряних перевезень іноземним авіаперевізником. Порядок надання авіаперевізникам прав на експлуатацію повітряних ліній для регулярних міжнародних перевезень, чартерних повітряних перевезень та авіаційних перевезень в інших державах. Обов'язки та відповідальність авіаційного перевізника. Правила авіаперевізника. Захист прав споживачів послуг з повітряних перевезень. Права пасажирів на компенсацію у разі відмови у перевезенні, скасування чи тривалої затримки авіарейсів. Компенсація пасажирів у разі скасування рейсу, затримки рейсу та за зміну класу обслуговування.

Тема 7. Лібералізація та дерегулювання ринку авіаперевезень.

Хронологія міжнародних угод про повітряний транспорт. Двосторонні та багатосторонні угоди про повітряне сполучення. Відкрите небо в Європі. Відкрите небо в Азії. Глобальні альянси авіаліній. Угоди про спільний авіаційний простір. Деретулювання ринків авіаперевезень в різних країнах та регіонах світу. Лібералізація повітряного простору України.

Переваги, недоліки, можливості та виклики лібералізації та дерегулювання ринку авіаперевезень. Соціально-економічні наслідки та підходи до оцінювання.

Тема 8. Розвиток авіаційної інфраструктури: підходи та моделі (світовий досвід)

Основи авіаційної безпеки. Основи економіки безпеки. Політика та регулювання безпеки. Вимоги до пропускну здатності авіаційної інфраструктури. Альтернативні форми та моделі володіння та експлуатації аеропортів. Державне (комунальне) володіння з залученням приватного сектора. Приватне володіння або управління. Корпоратизація аеропортів. Угоди на сервісне обслуговування. Корпоратизація з випуском альтернативної вартості або альтернативним фінансуванням. Неприбуткова організація (публічна або приватна). Моделі Державно-приватного партнерства. Переваги, недоліки та ризики альтернативних форм та методів.

Тема 9. Транспортна стратегія України на період до 2030 року

Основні положення Транспортної стратегії України на період до 2030 року. Спрямованість Стратегії на комплексне розв'язання наявних проблем в транспортній галузі. Пріоритети розвитку авіатранспорту, визначені Стратегією, зокрема у контексті впровадження євроінтеграційного курсу. Особливості транспортної системи України. Використання транспортного потенціалу України. Забезпечення розвитку авіатранспортної інфраструктури відповідно до стандартів ЄС.

Тема 10. Фінансово-економічні аспекти реалізації авіаційної політики

Фінансування у розвиток авіаційної інфраструктури. Залучення приватних інвестицій. Державно-приватне партнерство. Міжнародний лізинг повітряних суден. Фінансовий та оперативний лізинг повітряних суден. Методичне забезпечення розрахунку лізингових платежів. Державне регулювання лізингових операцій в Україні.

2.3. Тематичний план

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Авіаційна політика»									
		4 семестр				4 семестр			
1.1	Теоретичні передумови формування авіаційної політики країни	11	2	2	7	11	1	-	10
1.2	Інституційні детермінанти діяльності та розвитку авіатранспортних підприємств.	8	2	-	6	14	2	-	12
1.3.	Міжнародна організація цивільної авіації (ІСАО)	13	2 2	2	7	9	1	-	8
1.4	Політика ІСАО відносно аеропортових зборів та зборів за аеронавігаційне обслуговування	11	2	2	7	10	-	-	10
1.5	Міжнародна асоціація повітряного транспорту	8	2	-	6	11	-	1	10
1.6.	Державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України	17	2 2 2	2 2	7	12	1	-	11
1.7	Лібералізація та дерегулювання ринку авіаперевезень	13	2 2	2	7	12	2	-	10
1.8	Розвиток авіаційної інфраструктури: підходи та моделі (світовий досвід)	13	2 2	2	7	10	-	-	10
1.9.	Авіаційна транспортна стратегія України на період до 2030 року	10	2 2	-	6	11	1	-	10
1.10	Фінансово-економічні аспекти реалізації авіаційної політики	13	2 2	2	7	12	-	2	10
1.11	Виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН)	-	-	-	-	8	-	-	8
1.12	Підсумкова семестрова контрольна робота	-	-	-	-	2	-	1	1
1.13	Модульна контрольна робота № 1	3	-	1	2	-	-	-	-
Усього за модулем № 1		120	34	17	69	120	8	4	108
Усього за 4 семестр		120				30	4	-	26
Усього за 5 семестр		-	-	-	-	90	4	4	82
Усього за навчальною дисципліною		120				120	8	4	108

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіаційна політика»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 19.06-01-2021
		стор. 9 з 12	

2.4. Завдання на домашню (контрольну) роботу (ЗФН).

Домашня (контрольна) робота (ЗФН) з дисципліни виконується у п'ятому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в сфері управління інтеграційними процесами.

Виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН) здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до запропонованих викладачами кафедри тем.

Час, потрібний для виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН) складає 8 годин самостійної роботи.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН).

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН) розробляється провідним викладачем і затверджується протоколом засідання кафедри та доводиться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Методами навчання дисципліни «Авіаційна політика» є способи спільної діяльності та спілкування викладача і студентів, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Залежно від джерела знань, під час навчальних занять, як практичних, так і лекційних, використовуються наступні методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог), наочні (демонстрація, ілюстрація, кейс, презентація), практичні (рішення задач, ділові ігри, мозкова атака).

За характером пізнавальної діяльності при вивченні дисципліни «Авіаційна політика» використовуються: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. James Patrick Baldwin, J.D. The Evolution of the Airline Industry: Regulation, Events and Influencing Factors. Kindle Direct Publishing. JPB Publications. 12 Bellevue Ave. Cambridge, MD 21613. 2019р.

3.2.2. Брусакова О. В. 2020 Галузь авіаційного транспорту як об'єкт державного регулювання. Право і безпека – Право и безопасность – Law and Safety. 2020. № 1(76). С. 46-52.

3.2.3. Федулова Л.І. Перспективи інноваційного розвитку промисловості України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://eip.org.ua/docs/EP_06_2_58_uk.pdf

3.2.4. Нова промислова стратегія ЄС: можливості для України / Аналітична записка DiXi Group. 2020. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dixigroup.org>

3.2.5. Стратегічний план діяльності Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України на 2020–2024 роки. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=8994a235-a0f3-4b25-a42c-45bc7ac034dd&title=StrategichniiPlanDiiialnostiMinisterstvaRozvitkuEkonomikiTorgivliTaSil'skogoGospodarstvaUkrainiNa2020-2024-Roki-aktualizovanii>

3.2.6. Постанова Кабінету Міністрів України від 07 вересня 2020 р. № 819 «Деякі питання Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-2020-%D0%BF#Text>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіаційна політика»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2021
		стор. 10 з 12	

3.2.7. United Nations Industrial Development Organization, 2023. Competitive Industrial Performance Report 2020. Vienna, Austria. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.unido.org/news/unidos-competitive-industrialperformance-index>

3.2.8. Ovsak O.P. Development and condition of air transport in the transport sector of Ukraine. Economics, management and administration in the coordinates of sustainable development: Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2021. 716 p. ISBN: 978-9934-26-157-2. P.20-53. Chapter 2. Development and condition of air transport in the transport sector of Ukraine. P.20-54. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-157-2-2>.

Допоміжна література

3.2.9. Ovsak O.P. Sadlovska I.P. Liskovych N.Yu. Trends in development of the air transportation market of Ukraine and influencing factors. Економіка, фінанси, право. №11/1. 2021. С.31-36. Doi: <https://doi.org/10.37634/efp.2021.11.6>

3.2.10. Овсак О.П. Садловська І.П. Організаційні та правові аспекти Угоди між Україною, Європейським Союзом та його державами – членами «Про спільний авіаційний простір». «Причорноморські економічні студії». – ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій». випуск (74).2022.С. 65-70. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.74-10>

3.2.11. Gurina G., Podrieza S. Globalization challenges of strategic management of the export potential of aviation complex enterprises. Electronic scientifically and practical journal “Intellectualization of logistics and Supply Chain Management” №19 (2023), p.19-23. June 2023. Kyiv

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Повітряний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3393-17/page> – Назва з екрану.

3.3.2. Авіаційні правила України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.avia.gov.ua/documents/Lotna-pridatn/aviation-rules-ukraine/24333.html>

3.3.3. The importance of air transport to Ukraine. URL: <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/ukraine--value-of-aviation/>

3.3.4. Aviation Benefits Report 2020. URL: <https://aviationbenefits.org/downloads/aviation-benefits-beyond-borders-2020/>

3.3.5. Liberalization of Air Transport Services and Passenger Traffic. URL: https://www.wto.org/english/res_e/reser_e/ersd200806_e.pdf

3.3.6. Авіаційна транспортна стратегія України на період до 2030 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://mtu.gov.ua/files/Dok_PROJEKT/ua.

3.3.7. Air transport liberalization and the economic development of the countries - ICAO Assembly, 39th session [online] [accessed 2020-04-23]. 2016. Available from: https://www.icao.int/Meetings/a39/Documents/WP/wp_189_en.pdf

3.3.8. ICAO. Сайт Міжнародної організації цивільної авіації. Режим доступу - <http://www.icao.int>.

3.3.9. IATA. Офіційний сайт Міжнародної асоціації повітряного транспорту: Режим доступу - <http://www.iata.org/>

3.3.10. IATA 2017. Globalisation and the airline industry. Ownership and control rules: a real constraint on how airline models evolve. Режим доступу - <https://www.iata.org/contentassets/8f1ea137dd3448bb9b1cc1b62d5a13b/capa-daily-news-2.pdf>

3.3.11. The National Aviation Policy Second Progress Report February 2019. URL: <https://www.gov.ie/en/publication/4de76f-national-aviation-policy/>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Авіаційна політика»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2021
		стор. 11 з 12	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Види навчальної роботи	Модуль № 1	
	3 семестр	4 семестр
Розв'язання тестових завдань на практичних заняттях	10 б × 5 = 50	20 б × 2 = 40
Усне опитування, розв'язання ситуаційних завдань на практичних заняттях	11 б × 2 = 22	-
Виконання та захист домашньої (контрольної) роботи	-	20
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати не менше</i>	47	-
Виконання модульної контрольної роботи № 1	28	-
<i>Підсумкова контрольна робота</i>	-	40
Усього за модулем № 1	100	100
Усього за дисципліною	100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента (залікової книжки), наприклад, так: 92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е тощо.

4.5. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				